

วงดนตรีไทยและนักดนตรีไทยในจังหวัดกำแพงเพชร
Thai classical music and Thai musicians
in Kamphaeng Phet Province

ชัชชัย พวกดี¹

Chatchai Puakdee

อัศรพล ชูเชิด²

Akharaphon Choocherd

อนุรักษ์ อาสาสู³

Anurak Asasu

สุธีรัชสิน จันทร์แยมธรา⁴

suthiratchasin Chanyaemthara

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาเกี่ยวกับดนตรีไทยในท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร และศึกษารวบรวมวงดนตรีไทย นักดนตรีไทย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดนตรีไทยในจังหวัดกำแพงเพชรให้ทันกับสถานการณ์ในโลกยุคปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า

จังหวัดกำแพงเพชรอยู่รอยต่อระหว่างภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบนมีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจมีร่องรอยอารยธรรมโบราณสถานที่ปรากฏอยู่ในจังหวัดจำนวนมากและมีชื่อเสียงเป็นที่อยู่และอาศัยของกลุ่มคนหลากหลายเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ ได้แก่ คนเหนือ คนลาวเวียง คนดั้งเดิมของจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งทำให้วัฒนธรรมดนตรีมีความหลากหลายผสมผสานกัน

^{1,2,3,4} อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ในปัจจุบันในบรรดาวัฒนธรรมนักร้องชาวไทยที่ปรากฏในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร พบว่า เป็นวงดนตรีที่ใช้บรรเลงในกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชรและรับใช้สังคมกำแพงเพชร โดยเมื่อศึกษาและเก็บข้อมูลมาพบว่า มีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมดนตรีทางเมืองล่าง ได้แก่จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอ่างทองซึ่งเป็นผลมาจากการเล่นดนตรีประกอบการแสดงลิเกโดยส่วนมาก และได้นำเอาจุดเริ่มต้นจากการเล่นปี่พาทย์หรือเล่นดนตรีต่างๆประกอบการแสดงลิเกมาเป็นพื้นฐานในการสร้างวงดนตรีและวงดนตรีเพื่อใช้ประกอบการกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมในปัจจุบันของจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า มีวงดนตรีไทยประเภทวงปี่พาทย์อยู่ 2 วงคือ วงนกแก้วดนตรีไทยและวงตุ๊กตีกีบบรรเลง

คำสำคัญ: วงดนตรีไทย, นักร้องไทย, วงปี่พาทย์

Abstract

This research report is a music research in Kamphaeng Phet Province. With the objective of Study and gather knowledge Wisdom about local Thai music in Kamphaeng Phet Province And studying the collection of Thai musicians, Thai musicians as a guideline for studying Thai music in Kamphaeng Phet Province to keep up with the current global situation. The result of the research shows that Kamphaeng Phet province is one of the boundaries between the lower northern region and the upper central region. Kamphaeng Phet province is a province that has a long history with interesting history. When studying and collecting data to find that is based on the musical culture of the lower city. Namely Nakhon Sawan province Ang Thong Province, which has been the result of playing music for the majority of musical performances. And

brought the beginning of playing the Pi Paat or playing various musical instruments to perform as a basis for creating bands and bands to be used in current arts and culture activities in Kamphaeng Phet Province. The study found that two of Thai music bands, Nok kaew Pi pat Thai and Tuk-Tik Ban lang

Keywords: Thai classical music, Thai musicians, วงปี่พาทย์

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้ขึ้นชื่อว่ามีหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ที่ไม่เหมือนชาติใดในโลกนี้เลยและวัฒนธรรมต่างๆ ได้ถูกถ่ายทอดสั่งสม รักษาต่อๆ กันมาหลายชั่วอายุคน จะเห็นได้จากโบราณสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรม ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ล้วน เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษของไทยเราอย่างน่าประหลาด นอกจากนั้นจะเห็นได้จากความประณีต ใส่ใจ และบรรจง ต่อการประดิษฐ์ รายละเอียดต่อสร้างสรรค์งานศิลปะแขนงต่างๆ ได้แก่ อาหาร การแต่งกาย ดนตรี การแสดงของไทย ภาษาไทย ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วทุกภาคในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีแหล่งอารยธรรมเป็นชุมชนเมืองโบราณที่เคยปรากฏอยู่ในที่เหล่านั้น แสดงให้เห็นถึงร่องรอยของอารยธรรมวัฒนธรรมอันเก่าแก่ของชุมชนหลายยุคหลายสมัย ซึ่งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทย ที่ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ให้มาท่องเที่ยวประเทศไทย ทำให้ประชาคมโลกรู้จักเมืองไทยมากขึ้น

ชาวไทยมีอารยธรรมที่เป็นมรดกที่สำคัญที่บรรพบุรุษได้สืบทอดกันมายังชนรุ่นหลัง โดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์สั่งสมถ่ายทอดและพัฒนาความรู้ความคิดตลอดจนประสบการณ์ของแต่ละยุคแต่ละสมัย ทั้งในด้านวิถีชีวิตและภูมิปัญญาในด้านต่างๆ ได้แก่ ปรัชญา ความเชื่อ การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ภาษาและศิลปกรรมแขนงต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็น

ว่าสังคมไทยในสมัยก่อนมีความเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีตที่ยาวนานมาแล้ว และยังมีผลให้สังคมของคนไทยได้มีเอกลักษณ์ที่แสดงให้เห็นความเป็นไทย ซึ่งเป็นที่น่าภาคภูมิใจของชาวไทย

“วัฒนธรรม” เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคนเรานับแต่เกิดจนตาย แต่เมื่อจะให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ดูเหมือนจะมีใช้เรื่องง่ายและไม่มีคำตอบที่ตายตัวด้วยว่าวัฒนธรรมโดยตัวมันเองก็มีความหมายหลายนัยและครอบคลุมไปทุกเรื่อง แม้แต่ในต่างประเทศเองก็ไม่มีคำตอบที่เฉพาะเจาะจงเช่นกัน สุดแต่ว่าจะพูดหรือเน้นในเรื่องใด วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2485 ได้ให้ความหมาย “วัฒนธรรม” ว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน เป็นวิธีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ และการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกัน สามารถแก้ไขและซาบซึ้งร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมไทย คือ วิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เลือกรสร ปรับปรุง แก้ไข จนถือว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และได้ใช้เป็นเครื่องมือ หรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม มรดกแห่งสังคมซึ่งสังคมปรับปรุงและรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม วัฒนธรรมเกิดจากการประพฤติปฏิบัติร่วมกันเป็นแนวเดียวกันอย่างต่อเนื่องของสมาชิกในสังคมสืบทอดเป็นมรดกทางสังคมต่อกันมาจากอดีตหรืออาจเป็นสิ่งประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ หรืออาจจะรับเอาสิ่งที่เผยแพร่มาจากสังคมอื่นๆ ทั้งหมดนี้หากสมาชิกยอมรับและยึดถือเป็นแบบแผนประพฤติปฏิบัติร่วมกันก็ย่อมถือว่าเป็นวัฒนธรรมของสังคมนั้น ความเจริญงอกงามทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผลจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตใจ สังคม และวัตถุ มีการสั่งสมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง จนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถ เรียนรู้และก่อให้เกิดพฤติกรรมและผลิตผล ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมอันควรค่าแก่การวิจัย อนุรักษ์ ฟื้นฟู ถ่ายทอด เสริมสร้างเอตทัคคะ และแลกเปลี่ยนเพื่อสร้างดุลยภาพแห่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอย่างมีสุข สันติสุข และอิสรภาพ อันเป็นพื้นฐานแห่งอารยะธรรมของมนุษยชาติ (อมรรัตน์ เทพกำปนาท, 2535)

วัฒนธรรมพื้นบ้านในแต่ละแห่งย่อมมีทั้งการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันออกไปในแต่ละท้องถิ่นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของชุมชน เช่น ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ทัศนคติ ความเชื่อ ลักษณะการประกอบอาชีพ เช่น เกษตรกรรม การทำประมง เป็นต้น และยังขึ้นอยู่กับ การเปิดรับอารยธรรมและความเจริญของงามของชนกลุ่มอื่นเข้ามาผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม รวมถึงไหลบ่าเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตกอย่างรุนแรง จนทำให้วัฒนธรรมพื้นบ้านบางอย่างถูกกลืนหายไปกับกระแสดังกล่าว แต่ก็ยังคงเหลืออีกมากที่ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของกลุ่มตนไว้และวัฒนธรรมพื้น บ้านของไทย ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจากความจริงที่ว่า วัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เมื่อมีการคิดค้นหรือพบสิ่งใหม่ที่ใช้ แก้ปัญหาและการตอบสนองความต้องการของสังคม วัฒนธรรมบางอย่างอาจเลิกใช้ ดังนั้นการที่จะรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาวัฒนธรรมนั้น ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามยุคตามสมัย ดังนั้นจะเห็นความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ซึ่งก็ต้องเปลี่ยนแปลงคู่ไปกับการอนุรักษ์คุณค่าเดิมไว้ด้วยใน ความสำคัญของวัฒนธรรมพื้นบ้าน คงมิใช่ภาพสะท้อนความเจริญของงามเท่านั้น แต่ยังมีเหมือนเป็นครูที่ช่วยให้มนุษย์เข้าใจสภาพความเป็นอยู่และความเป็นจริงได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นกรอบของการดำเนินชีวิตให้ถูกต้องเพราะวัฒนธรรมเกิดขึ้นสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติต่างๆ ความเชื่อ ค่านิยม และระเบียบแบบแผนอื่นๆ (นารินทร์ โครตชมพู และคณะ, 2540, หน้า 1)

กำแพงเพชร หรือ ชากังราว เป็นเมืองที่มีความสำคัญในอดีตมีความเป็นมายาวนานโดยเป็นเมืองหน้าด่านเมื่อกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีมาก่อนและตกอยู่ใต้อำนาจของอยุธยาราชธานีแห่งลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และหลังจากสงครามสลับกับการผูกสัมพันธ์ไมตรียึดเยื้อระหว่างอยุธยากับเชียงใหม่ราชธานีทางเหนือซึ่งพยายามแผ่อิทธิพลลงมาอยุธยาเป็นฝ่ายควบรวบสุโขทัยและศรี

สัชนาลัยไว้ในอำนาจบทบาทของเมืองกำแพงเพชรก็ยังเป็นทั้งเมืองหน้าด่านหรือเมืองผ่านอันสำคัญทางยุทธศาสตร์และทางการเมืองโดยโยงเครือข่ายทางเดิมกับราชสำนักสุโขทัย อโยธยา และกับราชสำนักทางเหนือซึ่งยังเป็นคู่กรณีกับอโยธยาสืบต่อมา จนแม้ก่อนเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า พ.ศ. 2310 กำแพงเพชรก็ยังคงมีความหมายยิ่งทางด้านยุทธศาสตร์ และเป็นช่วงสำคัญของการหลอมรวมศิลปะ วัฒนธรรมจากสามราชธานีที่เมืองกำแพงเพชร ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 20-21 (สันติ เล็กสุขุม, 2542, หน้า 1)

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองเก่ามีความสำคัญทางทางประวัติศาสตร์มีความเจริญรุ่งเรืองมาหลายร้อยปีในยุคสมัยที่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี เมื่อประมาณ 700 กว่าปีมาแล้ว จากการศึกษาศิลาจารึกโดยนักโบราณคดีทำให้ทราบว่าจังหวัดกำแพงเพชรเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณที่มีความสำคัญ เช่น เมืองซากังราว เมืองนครชุม เมืองไตรตรึงษ์ เมืองเทพนคร และเมืองคณฑี เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าจังหวัดกำแพงเพชรมีความอุดมสมบูรณ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากมีแม่น้ำปิงไหลผ่าน มีสภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การก่อสร้างเมืองเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชรสันนิษฐานว่าเป็นที่ตั้งของเมือง “ซากังราว” ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านของกรุงสุโขทัย เพราะตั้งอยู่ในชัยภูมิที่สำคัญเป็นทางเชื่อมระหว่างภาคเหนือกับภาคกลาง จึงเป็นเมืองที่ต้อนรับศึกสงครามบ่อย ทั้งจากด้านเหนือ ด้านใต้ และจากพม่า จึงเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงมากในด้านความมั่นคงแข็งแรงในด้านการรักษาเมืองซึ่งปรากฏร่องรอยทางประวัติศาสตร์มากมาย เช่น กำแพงคูเมือง ป้อมปราการ เป็นต้น (นารินทร์ โคตรชมพู และคณะ, 2540, หน้า 1) ด้านสภาพสังคมของชาวกำแพงเพชรในปัจจุบัน มีผู้คนจากหลากหลายภูมิภาคย้ายถิ่นฐานมาตั้งรกรากอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งอีสานเหนือ กลาง ใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนจากภาคอีสานรวมกับคนในท้องถิ่นดั้งเดิม ไม่เพียงการที่มีผู้คนจากหลากหลายถิ่นมาอาศัยอยู่เท่านั้นยังได้นำเอาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของตนมาด้วย จึงเกิดเทศกาล ประเพณีที่หลากหลายในจังหวัดกำแพงเพชร วัฒนธรรมประเพณีบางอย่างได้

เข้ามามีบทบาทต่อสภาพสังคมของชาวกำแพงเพชร จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมชาวกำแพงเพชรไปโดยปริยาย

ในสังคมใหม่ มีความเจริญทางด้านวัตถุและความสะดวกสบาย ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีข่าวสารทำให้วิถีชีวิตการเป็นอยู่ในสังคมเดิม ต้องถูกปรับเปลี่ยนตามไปด้วย การรับเอาวัฒนธรรมสมัยใหม่จากต่างประเทศมีผลทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมค่อยๆ ถูกกลืนเลือนไป สุดท้ายอาจจะหายไป เหลือไว้เพียงซึ่งคำบอกเล่าและจากหนังสือ แต่หากชุมชนมีความเข้มแข็งมีแรงเสียดทานต่อสังคมใหม่ รู้จักการปรับตัวแต่ไม่ลืมตัวตน สร้างความรักความหวงแหนในวัฒนธรรมของตนเอง จึงควรมีการส่งเสริม สืบสาน ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป

ดนตรีเป็นศิลปวัฒนธรรมเก่าแก่ของโลกซึ่งทุกชาติทุกภาษาได้สรรค์สร้างไว้เพื่อประกอบกิจต่างๆ เช่น พิธีกรรม ความบันเทิง แต่ด้วยความหลากหลายของสภาพสังคมและวัฒนธรรม ดนตรีของแต่ละชาติจึงมีความแตกต่างทั้งรูปแบบ เสียง การประสมวง และวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ในส่วนของประเทศไทย ดนตรีถือกำเนิดมาพร้อมกับการก่อตัวของชาติไทย โดยมีลักษณะเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ อันแสดงถึงความเป็นไทยได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้จะให้ประโยชน์ทางด้านความบันเทิงแล้ว ดนตรีไทยยังแสดงถึงความสามารถของผู้บรรเลง ลักษณะเด่นของเครื่องดนตรี เสียงของดนตรีแต่ละชิ้น และที่สำคัญ การประสมวงของดนตรีไทยที่มีหลากหลายรูปแบบและหลายลักษณะ ตั้งแต่ดนตรีน้อยชิ้นไปจนถึงมากหลายชิ้น วัฒนธรรมดนตรีของไทยนั้น ได้พัฒนาการสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลายาวนานก่อกำเนิดแบบแผนและประเพณีจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของสังคม การที่ดนตรีไทยดำรงอยู่ในสังคมเรานั้น เป็นสิ่งที่เกื้อกูลกันระหว่างวัฒนธรรมหลวงและวัฒนธรรมราษฎร์ที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน

ดนตรีก็เป็นศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคมไทยและมีบทบาทต่อวิถีชีวิตในสังคมนั้นๆ ทุกๆ สังคมไม่สามารถปฏิเสธความเกี่ยวข้องกับดนตรีได้เลย หากแต่ถ้าจะเป็นดนตรีในลักษณะใด เพราะแต่ละสังคมนั้นหรือแต่ท้องถิ่นมีความหลากหลายและมีความแตกต่างกัน ดนตรีเองก็มีความแตกต่างกัน

เฉลิมศักดิ์ พิบูลศรี (2544, หน้า 98) กล่าวว่า ดนตรีเป็นศิลปะที่เกิดจากความ
ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการ
ของมนุษย์ในกรอบของเวลาและสถานที่ที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นมนุษย์ที่อยู่
ในสถานที่เดียวกัน แต่ต่างยุคสมัยหรือมนุษย์ที่อยู่ในยุคสมัยเดียวกันแต่ต่าง
สถานที่ ย่อมมีรสนิยมต่อศิลปะการดนตรีที่แตกต่างกัน

ดนตรีที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
นั้นๆ เป็นดนตรีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีรูปแบบเรียบง่ายไม่
พิถีพิถัน ไม่มีความซับซ้อนและมีความ สัมพันธ์กับชีวิตของคนในถิ่นนั้นๆ โดยมี
ลักษณะการถ่ายทอดแบบบอกเล่าด้วยปากเปล่าไม่มีการจดบันทึกแต่ใช้วิธีการ
จดจำ ดนตรียังมีความสัมพันธ์กับศาสนาและประเพณีของท้องถิ่น ตลอดจน
แสดงถึงเอกลักษณ์ประจำถิ่นนั้นๆ ได้ (ประทีป นักปี, 2546, หน้า 1) ดนตรีมี
การพัฒนาไปตามกาลเวลา จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยง
ไม่ได้ เพราะคนในแต่ละยุคหรือแต่ละกลุ่มสังคม ต่างได้รับการเรียนรู้และ
แนวคิดที่เกิดจากสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม จารีตประเพณีที่แตกต่างกัน จึงมี
ผลทำให้การดนตรีมีความแตกต่างกันไปทุกสมัยทุกสังคม (ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม,
2535, หน้า 2)

สังคมไทยเมื่อ 30 ปีก่อนหลัง เป็นช่วงสมัยที่ประเทศไทยเริ่มมีการ
ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ก่อให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลงอย่างมากมาต่อสังคมความเจริญด้านวัตถุปรากฏเห็นเป็น
รูปธรรม ทั้งถนนหนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ สถานศึกษา เป็นต้น พร้อม
กับความเจริญทางวัตถุ แต่สังคมไทยกลับต้องเผชิญปัญหานานับประการที่ยังคง
เป็นปัญหาที่เรื้อรังมาจนทุกวันนี้ เช่น การเสื่อมถอยด้านคุณธรรม การที่คน
ชนบทละทิ้งถิ่นฐานไปทำมาหากินในเมือง ตามวิถีทางแห่งอารยธรรมแบบ
อุตสาหกรรมนิยม ดนตรีไทยในฐานะที่เป็นผลผลิตของคนไทยและสังคมไทย
จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะถูกผลกระทบจากคลื่นกระแสของการเปลี่ยนแปลง (เฉลิม
ศักดิ์ พิบูลศรี, 2544, หน้า 100)

ในปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากเนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ความเจริญด้านการสื่อสารโทรคมนาคมทำให้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ สามารถส่งผ่านถึงกันได้อย่างรวดเร็ว กิจกรรมและปัญหาทางสังคม เหตุการณ์บ้านเมือง แฟชั่นการแต่งกาย สิ่งบันเทิงตลอดจนแนวคิดและการกระทำใดๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะมาจากที่ใด ทั้งที่ดีและไม่ดี สามารถถ่ายทอดมาถึงประเทศไทยได้ภายในไม่กี่วินาที ผนวกกับความเจริญทางวัตถุ เช่น การก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ตึกสูงลิบลิว ศูนย์การค้าที่มีทุกสิ่งทุกอย่าง ทั้งสิ่งมีคุณค่าและไร้คุณค่า ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ที่ให้ความสะดวกสบาย ส่งผลให้ประชาชนไทยมีค่านิยมทางวัตถุมากกว่าค่านิยมทางจิตใจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยทุกคน รวมทั้งคนตรีไทยที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนผู้คนและหล่อหลอมสังคมให้กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็ถูกทอดทิ้งด้วย มีผู้คนเพียงจำนวนน้อยที่ยังนิยมและชื่นชมในคุณค่าของคนตรีไทย ในขณะที่ประชากรส่วนใหญ่หันไปนิยมดนตรีสมัยนิยมแบบตะวันตก เพราะถูกชักนำจากสื่อมวลชนและผลการโฆษณาขายสินค้า ดังจะเห็นได้ว่าแทบจะไม่มีรายการดนตรีและนาฏศิลป์ไทยให้ดูเลย เท่าที่มีอยู่ก็เป็นไปอย่างเสียไม่ได้ เพราะขาดผู้สนับสนุนที่แท้จริง อย่าวว่าแต่ดนตรีเลย แม้แต่ภาษาไทยก็ยังใช้กันผิดๆ พูดไทยเขียนไทยด้วยสำเนียงฝรั่ง ปัจจุบันคนไทยพากันลืมนความเป็นไทยไปเสียเกือบหมด ถ้าไม่เอาใจใส่ดำรงรักษาไว้ให้มัน เราอาจต้องสูญเสียวัฒนธรรมไทยไปอย่างไม่มีวันที่จะเรียกร้องให้กลับคืนมาได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 18-19)

สภาพการณ์ในปัจจุบันเป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์ การหลั่งไหลทางวัฒนธรรมของชนชาติต่างๆ โดยอาศัยเส้นทางของระบบสื่อสารมวลชนเข้ามาสู่แผ่นดินสยามมีมากและยิ่งทวีความรุนแรง มากขึ้นตามกาลเวลา อิทธิพลของวัฒนธรรมด้านดนตรีของชาวตะวันตกส่งผลกระทบต่อดนตรีไทย จึงเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนโดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่จะต้องร่วมกันสืบสานมรดกทางด้านดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้านอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษให้มีความเข้มแข็งอยู่คู่สังคมไทยต่อไปในอนาคต ไพศาล อินทวงศ์ (2544, หน้า 97) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ความนิยมของคนตรีไทยในปัจจุบัน

ลดน้อยลงไปเป็นเพราะว่า ด้วยอิทธิพลทางวัฒนธรรมดนตรีที่ไหลบ่าเข้ามายังประเทศไทยอย่างรวดเร็ว มีการนำเสนอการแสดงในแบบที่ประทับใจวัยรุ่น ทำให้เยาวชนรุ่นหลังๆ รับเอาวัฒนธรรมต่างประเทศได้โดยง่าย

วัฒนธรรมด้านดนตรีไทยของกำแพงเพชร ดั้งเดิมจะมีความใกล้เคียงกับดนตรีไทยภาคกลาง แต่เมื่อได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่นจากภาคอื่นๆ หลังไหลเข้ามา ทำให้เกิดความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมดนตรี จึงต้องมีการปรับตัวเพื่อให้วัฒนธรรมต่างๆ อยู่ร่วมกันได้ ดนตรีไทยในจังหวัดกำแพงเพชร แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ส่วนที่เป็นแบบฉบับ และส่วนที่เป็นพื้นเมือง ดนตรีไทยในส่วนของแบบฉบับนั้น มีลักษณะเดียวกันกับดนตรีไทยภาคกลาง ที่พบเห็นและแสดงกันอยู่ตามงานต่างๆ คือ วงปี่พาทย์ เป็นหลัก มีวงเครื่องสายบ้างเล็กน้อย ความนิยมในดนตรีไทยมีข้อจำกัด คนทั่วไปยังไม่ให้ความสำคัญมากนัก เมื่อดนตรีไทยไม่เป็นที่นิยม ผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นนักดนตรีก็ต้องปรับตัวไปทำงานด้านอื่นแทน ผลที่ตามมาคือนักดนตรีเริ่มเหลือน้อยลง เพราะไม่สามารถจะประกอบอาชีพนักดนตรีที่มั่นคงได้ เมื่อนักดนตรีเริ่มหายากขึ้นวงดนตรีไทยเองก็ต้องลำบาก ไม่มีผู้บรรเลง สุดทำวงดนตรีไทยก็ต้องหายตามกันไป แต่ทั้งนี้ถ้าทราบได้ว่าวัฒนธรรมในสังคมไม่ว่าพื้นถิ่นหรือสังคมเมืองยังเข้มแข็งอยู่ ยังมั่นใจได้ว่าดนตรีของไทยจะไม่สูญไป

ดนตรีไม่ใช่สิ่งที่ฟ้าประทาน แต่เป็นพลังสร้างสรรค์ของมนุษย์ ดังนั้นจึงไม่อาจอยู่ลอยๆ โดยแยกออกจากสังคม ในทุกวัฒนธรรมดนตรีเข้าไปผูกพันอย่างใกล้ชิดกับวิถีชีวิต โดยเฉพาะชาวบ้าน ในการศึกษาจึงควรค้นหาบทบาทเหล่านี้ออกมานำเสนอ เช่น บทบาทในเชิงพิธีกรรม ศาสนาพิธี บทบาทในฐานะสิ่งบันเทิง ในบางสถานการณ์ดนตรีอาจมีบทบาทช่วยในด้านความรัก สามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในสังคม การศึกษาถึงบทบาทของดนตรีในวัฒนธรรมจะช่วยสะท้อนภาพของสังคมนั้นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น (เฉลิมศักดิ์ พิบูลศรี, 2538, หน้า 92)

เมื่อดนตรีไทยถูกลดบทบาทลงไป ผลกระทบที่ตามมาก็จะตกอยู่ที่กลุ่มนักดนตรี รวมไปถึงชนบประเพณีที่มีความเกี่ยวข้องกับดนตรีไทย จึง

จำเป็นต้องดำเนินการที่จะแก้ไขสถานการณ์ โดยการ ศึกษาค้นหาสาเหตุความเป็นจริงในหลายๆ มิติ การศึกษาเชิงวัฒนธรรมดนตรี ผู้ที่ศึกษาจะมองภาพของดนตรีในฐานะพฤติกรรมของมนุษย์ การรวบรวมข้อมูลตลอดจนภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี สภาพที่เป็นจริงของดนตรีไทยในจังหวัดกำแพงเพชร การสำรวจและรวบรวมประวัติของนักดนตรี เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติการเรียนดนตรีไทย และความคิดเห็นต่อสภาพดนตรีไทยในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชรจากอดีตถึงยุคปัจจุบัน สำรวจจำนวนวงดนตรีไทย โอกาสในการแสดง การรับงานแสดง การสืบทอด โดยศึกษาปัญหาและหาแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของดนตรีไทยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาเกี่ยวกับดนตรีไทยในท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร และบริบททางด้านวัฒนธรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับวงดนตรีไทย นักดนตรีไทย ในจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษารวบรวมวงดนตรีไทย นักดนตรีไทย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดนตรีไทยในจังหวัดกำแพงเพชรให้ทันกับสภาวะการณ์ในโลกยุคปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสังคมมีผลต่อวัฒนธรรมดนตรีไทยในจังหวัดกำแพงเพชรในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลจาก เอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับดนตรีไทยในจังหวัดกำแพงเพชร โดยได้ศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไป ของพื้นที่ ผู้คน และดนตรีไทยที่มีอยู่จริงแสดงและรับงานจริงในปัจจุบันจากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมเอามาวิเคราะห์เรียบเรียงเป็นรายงานการวิจัยในรูปแบบของการบรรยายเชิงพรรณนาข้อมูลและผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลจำแนกออกได้เป็น 2 ระดับ ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ แยกส่วนที่จะศึกษาออกเป็น ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของจังหวัดกำแพงเพชรและข้อมูลในส่วนของวัฒนธรรมดนตรี

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ ลักษณะที่ตั้ง สภาพบ้านเรือน ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ประชากร การสาธารณสุข โภค การสาธารณสุข การศึกษา การปกครอง การประกอบอาชีพ ศาสนา การแต่งกาย ภาษาและครอบครัว จะใช้วิธีการสำรวจจากการสังเกต การบันทึกภาพรวมทั้งการสอบถาม การสัมภาษณ์จากชาวบ้านและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านดนตรี ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของนักดนตรีไทยวงดนตรีไทยแต่ละวง บทเพลง การถ่ายทอด รูปแบบการแสดง การแต่งกายในการแสดง โอกาสในการแสดง ทักษะคดีที่มีต่อเพลงไทย ดนตรีไทย ข้อมูลส่วนนี้จะใช้วิธีการบันทึกเสียง บันทึกภาพ สอบถาม สัมภาษณ์ จากชาวบ้านและนักดนตรีไทยแต่ละวงในจังหวัดกำแพงเพชร

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการศึกษาค้นคว้า รวบรวมเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ได้แก่ ประวัติ สถิติ แผนภูมิเกี่ยวกับท้องถิ่น บทความวรรณกรรม รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำรา หนังสือทางวิชาการและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ต่อไปนี้

2.1 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2.2 ห้องสมุดประชาชน จังหวัดกำแพงเพชร

2.3 ห้องสมุดสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2.4 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.5 อินเทอร์เน็ต

วิธีที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมเอกสาร

1.1 ข้อมูลความรู้ด้าน ประวัติ แผนภูมิ และสถิติต่างๆ เกี่ยวกับท้องถิ่น

1.2 บทความ วารสาร งานวิจัย และสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเพณี วิถีชีวิต ข้อมูลเพลงที่มีผู้คนเคยศึกษาและรวบรวมข้อมูลไว้

2. การสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์นักดนตรีไทย หัวหน้าวงดนตรีไทย บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ประวัติส่วนตัว สถานภาพ การศึกษา ประสบการณ์การเล่นดนตรีไทย การแต่งกาย รูปแบบการแสดง การถ่ายทอดการแสดงดนตรีไทยในโอกาสต่างๆ

3. การบันทึกภาพโดยใช้กล้องถ่ายภาพของสภาพแวดล้อมและภาพกิจกรรมการแสดงการแสดงดนตรีไทยในโอกาสต่างๆ

4. การบันทึกเสียง จากการสัมภาษณ์นักดนตรีไทย หัวหน้าวงดนตรีไทย และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อนักดนตรีไทย หัวหน้าวงดนตรีไทยในจังหวัดกำแพงเพชร
แจ้งความประสงค์การเก็บข้อมูล

2. แนะนำตนเองและแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้

3. จัดทำแบบสัมภาษณ์

4. พูดคุย สอบถามและสัมภาษณ์ นักดนตรีไทย หัวหน้าวงดนตรีไทย และผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. ติดต่อนัดหมายนักดนตรีไทย หัวหน้าวงดนตรีไทย เพื่อทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล

6. บันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึก บันทึกเสียงด้วยแถบบันทึกเสียง บันทึกภาพด้วยกล้องถ่ายภาพ

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. อุปกรณ์ในการจดบันทึก

2. แลบบันทึกเสียง และ เครื่องบันทึกเสียง
3. กล้องถ่ายภาพ

การจัดทำข้อมูล

1. ถอดข้อมูลจากแลบบันทึกเสียงและเครื่องบันทึกภาพ จากการเก็บข้อมูล การสัมภาษณ์ แล้วบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร
2. ศึกษาเปรียบเทียบเอกสาร ตำรา หนังสือ รายงานการวิจัย รวมทั้งวิทยานิพนธ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการทำวิจัย
3. ปรึกษาขอความคิดเห็นและคำแนะนำจากผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขงานวิจัย
4. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง เรียบเรียงเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ แนวคิด ตามแนวคิดชนวิทยา จากข้อมูลเอกสาร และข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับนักดนตรีไทย วงดนตรีไทย ผู้เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะนำเสนอเปรียบเทียบในเชิงพรรณนาในหัวข้อดังต่อไปนี้ 1) ประวัติความเป็นมาของจังหวัดกำแพงเพชร 2) สภาพทั่วไปของจังหวัดกำแพงเพชร 3) ด้านวัฒนธรรม และ 4) วงดนตรีไทย นักดนตรีไทย ซึ่งประกอบด้วย (1) รูปแบบของวงดนตรี (2) รูปแบบการแสดงดนตรีไทย (3) เครื่องดนตรีไทยของวงแต่ละวง (4) เพลงที่ใช้บรรเลง (5) การแต่งกายในการแสดงดนตรีไทย (6) โอกาสในการแสดงดนตรีไทย และ (7) ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพดนตรีไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปประเด็นตามวัตถุประสงค์และนำเสนอการเขียนข้อมูลมาแยกวิเคราะห์ แบบพรรณนาบรรยายเป็นความเรียง เรียบเรียงจัดทำบทสรุปที่ได้จากการศึกษาวิจัย วิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วงดนตรีไทยและนักดนตรีไทยในจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า

1. การรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาเกี่ยวกับดนตรีไทยในท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร และบริบททางด้านวัฒนธรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับวงดนตรีไทย นักดนตรีไทยในจังหวัดกำแพงเพชรการศึกษา พบว่า จังหวัดกำแพงเพชร เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่รอยต่อระหว่างภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบน ประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดประกอบอาชีพเกษตรกรรม จังหวัดกำแพงเพชร ไปจังหวัดที่มีความเป็นมายาวนานมีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจมีร่องรอยอารยธรรมโบราณสถานที่ปรากฏอยู่ในจังหวัดจำนวนมากมายที่มีชื่อเสียงและผู้คนทั่วไปรู้จักและมาท่องเที่ยวได้แก่วัดและป้อมปราการต่างๆรวมถึงวัฒนธรรมและประเพณีที่งดงามของจังหวัดกำแพงเพชรตลอดจนพืชเศรษฐกิจที่ได้ชื่อว่ามี ความอร่อยและรสชาติดีที่สุดคือกล้วยไข่ และด้านวัฒนธรรมทางดนตรีจังหวัด กำแพงเพชรเป็นที่อยู่และอาศัยของกลุ่มคนหลากหลายเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ได้แก่ คนเหนือ คนลาวเวียง คนดั้งเดิมของจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งทำให้วัฒนธรรม ดนตรีมีความหลากหลายผสมผสานกันในปัจจุบัน ในบรรดาวัฒนธรรมนักดนตรี ไทยที่ปรากฏในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชรที่คณะผู้วิจัยได้ทำการวิจัย พบว่า เป็นวงดนตรีที่ใช้บรรเลงในกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชร และรับใช้สังคมกำแพงเพชร โดยผลการวิจัยพบว่า มีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรม ดนตรีทางเมืองล่าง ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอ่างทอง ซึ่งได้ผลมาจากการเล่นดนตรีประกอบการแสดงลิเกโดยส่วนมาก และได้นำเอาจุดเริ่มต้นจาก การเล่นปี่พาทย์หรือเล่นดนตรีต่างๆ ประกอบการแสดงลิเกมาเป็นพื้นฐานใน การสร้างวงดนตรีและวงดนตรีเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม ในปัจจุบันของจังหวัดกำแพงเพชร

2. การรวบรวมวงดนตรีไทย นักดนตรีไทย เพื่อเป็นแนวทางใน การศึกษาดนตรีไทยในจังหวัดกำแพงเพชรให้ทันกับสถานการณ์ในโลกยุค ปัจจุบัน พบว่า มีวงดนตรีไทยประเภทวงปี่พาทย์อยู่ 2 วงคือ วงนกแก้วดนตรี ไทยและวงตุ๊กตักบรบรรเลง

เดิมวงปี่พาทย์นกแก้วดนตรีไทย เริ่มก่อตั้งวงดนตรีปี่พาทย์ขึ้นโดย นายทองรักษ์ จุนปัญญา (ลิกเตาวทอง) ซึ่งเป็นศิลปินลิเกพื้นบ้านในเขตอำเภอ เมืองกำแพงเพชร ได้มีแนวคิดสร้างวงปี่พาทย์เพื่อใช้ประกอบการแสดงลิเกเป็นของตนเอง โดยใช้เครื่องปี่พาทย์ส่วนตัวและได้เริ่มสร้างเครื่องปี่พาทย์ขึ้นในปี พ.ศ.2535 เป็นวงปี่พาทย์ไทย ประเภทวงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องคู่ นายทองรักษ์ จุนปัญญา ผู้เป็นบิดาของนายชัชวาล จุนปัญญา จึงไปซื้อเครื่องปี่พาทย์ไทยมา และหลังจากนั้นได้ก่อตั้งชื่อวงปี่พาทย์ มีชื่อวงว่า “สุรรัตน์ ชัชวาล” นับจากนั้น เป็นต้นมาก็เกิดวงปี่พาทย์สุรรัตน์ ชัชวาล และรับงานแสดงดนตรีไทยเรื่อยมา จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ.2556 ได้ซื้อเครื่องปี่พาทย์มอญจากนายสด บ้านปากอ่าง มอกล้วยไข่ ซึ่งได้ยุบวงเนื่องจากสุขภาพไม่เอื้ออำนวยจึงขายเครื่องดนตรี ปี่พาทย์ให้นายชัชวาลย์ จุนปัญญา เนื่องจากวงนี้ใช้เครื่องปี่พาทย์ไทย จึง เปลี่ยนชื่อวง เป็นวงปี่พาทย์นกแก้วดนตรีไทย ในปัจจุบันและใช้ชื่อ “วงปี่พาทย์ นกแก้วดนตรีไทย” นี้ ในการออกงานแสดงจนมีชื่อเสียงจนถึงปัจจุบัน เมื่อก่อน นายทองรักษ์ จุนปัญญา บิดาเป็นคนควบคุมวง ต่อมาได้มอบวงให้กับลูกชาย คนโตคือ นายชัชวาล จุนปัญญา เมื่อปีพุทธศักราช 2556 ถึงปัจจุบัน

นายชัชวาล จุนปัญญา เริ่มเรียนดนตรีไทยกับลุง ชื่อนายแกะ และ เพลงแรกที่ได้เริ่มเล่นดนตรี คือ เพลงโหมโรงเย็นประกอบการแสดงลิเก

วงดนตรีตุ๊กตีกบรเพลง ก่อตั้งเมื่อปี พุทธศักราช 2555 โดยนายธรรค์ พงษ์ ชูสุข เป็นผู้ก่อตั้ง ในวัยเด็ก นายธรรค์พงษ์ ชูสุข ไม่มีทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน และได้ออกจากโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร ตอนอายุ 12-13 ปี เนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจน จึงได้ย้ายถิ่นฐานไปศึกษาต่อที่ โรงเรียนวัดป่าโมกข์ จังหวัดอ่างทอง และได้ไปฝึกกระนาดที่วัดสระแก้ว จังหวัด อ่างทอง โดยมีอาจารย์พิทักษ์ ดุริยะประณีต เป็นครูผู้สอนต่อเพลงและเรียน เครื่องปี่พาทย์ได้ต่อทางระนาดให้ ในสมัยคณะลิเกไชยามิตรชัยมีชื่อเสียงใน สมัยนั้น ต่อมาอีก 3 ปี นายธรรค์พงษ์ ชูสุข ได้เข้ามาร่วมงานกับตลกคณะตลก ลิเกสุขเกษม ในปีพุทธศักราช 2538 ก่อนที่ นายธรรค์พงษ์ ชูสุข จะมาตั้งวง ดนตรีเป็นของตนเอง อีกทั้งยังได้เคยร่วมงานบรรเลงระนาด ให้คณะลิเกอยู่ที่

จังหวัดนครสวรรค์ อีกหลายวง เช่น คณะลิเกไพศาลเพ็ชรศิลป์ คณะลิเกสายทองภูธร และคณะลิเกเคียวลิกิจสุตา เป็นต้น หลังจากนั้น นายธรรค์พงษ์ ชูสุข ได้ย้ายกลับมาอยู่ที่บ้านเกิด ณ บ้านปางลับแล ตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร ในปีต่อมา นายธรรค์พงษ์ ชูสุข ได้ย้ายครอบครัวไปอยู่ที่ หมู่ 1 บ้านวังยาง ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นบ้านของภรรยาและได้ก่อตั้งวงดนตรีตุ๊กตีกบรเพลง ขึ้นมา ซึ่งเป็นวงดนตรีปี่พาทย์เครื่องห้า ได้ออกแสดงรับงานการแสดงที่เล่นกับลิเกเดิม งานบวชนาค ทำขวัญนาค งานศพ ของชุมชนวังยาง ตำบลนครชุม และใกล้เคียง

การอภิปรายผล

จังหวัดกำแพงเพชรมีที่ตั้งอยู่ระหว่างภาคเหนือตอนล่างภาคกลางตอนบน ประชาชนทั่วไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมจังหวัดกำแพงเพชรมีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจมีร่องรอยอารยธรรมโบราณสถานที่ปรากฏอยู่ในจังหวัดจำนวนมากมีชื่อเสียงผู้คนทั่วไปรู้จักและมาท่องเที่ยว และด้านวัฒนธรรมพบว่ามีความหลากหลายชาติพันธุ์อาศัยอยู่ร่วมกับชาติพันธุ์ดั้งเดิมของจังหวัดกำแพงเพชรได้แก่คนเหนือคนลาวเวียง คนลาวครั่ง ลาวโซ่งตั้งนั้น จึงทำให้วัฒนธรรมทางด้านดนตรีมีความหลากหลายผสมผสานกันในปัจจุบัน วัฒนธรรมทางด้านดนตรีนั้นนักดนตรีไทย ที่ปรากฏในเขตอำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร เป็นวงดนตรีที่ใช้ในกิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชรซึ่งรับใช้สังคมกำแพงเพชรเมื่อศึกษาและเก็บข้อมูลพบว่ามีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมดนตรีของทางเมืองล่างได้แก่จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอ่างทองและจังหวัดอื่นๆ ซึ่งได้ผลมาจากการเล่นดนตรีประกอบการแสดงลิเกมาเป็นพื้นฐานในการสร้างวงดนตรีและมีบทบาททางด้านวัฒนธรรมในปัจจุบันของจังหวัดกำแพงเพชรและมีวัฒนธรรมที่เข้ามามีบทบาทรับใช้ในสังคมดนตรีพื้นถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ แคนวง รถมแห่ แตรวงแห่ศพและวงปี่พาทย์ เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบันมีความจำกัดทางด้านเศรษฐกิจ แนวคิด และความเชื่อจึงทำให้ความนิยมในการนำดนตรีมาแสดงหรือมาประกอบในงานที่เจ้าภาพได้จัดหน้านั้นน้อยมาก บางวงอยู่ไม่ได้ก็ยุบวงเลิกลงไปบางวงบางคณะพออยู่ได้ก็อาศัยหิบบิณฑบาตดนตรีกันและกันมาเล่นและประสมวง จึงทำให้นักดนตรีได้เลิกอาชีพนักดนตรีไปและไปทำงานและประกอบอาชีพอย่างอื่น ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและมีผลต่อดนตรี

และวัฒนธรรมดนตรีในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งวงดนตรีที่ยังรับงานบรรเลงและแสดง พบอยู่เพียง 2 วงคือ วงตุ๊กตีกบบรรเลง และวงนกแก้วดนตรีไทย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **ดนตรีในวิถีชีวิตไทย**. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของครุสภา.
- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2544). **ดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 32 : เือนไขและปัญหาของเวลาที่มีผลกระทบต่อการเล่นเพลงไทย**. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- _____ . (2538). **ดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 26 : วิธีการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- นารินทร์ โคตรชมพูและคณะ. (2540). **การละเล่นเพลงพื้นบ้าน ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร : สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร**.
- ประทีป นกปี. (2546). **ดนตรีพิธีกรรมงานศพบ้านป่าแดง จังหวัดเพชรบูรณ์**. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพศาล อินทวงศ์. (2544). **ดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 32 : สื่อมวลชนกับดนตรีไทยจะไปทางไหน**. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สันติ เล็กสุขุม. (2542). **เมืองกำแพงเพชร**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สีดา.
- ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม. (2535). “การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง” ใน **รายการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องการพัฒนาการทางวัฒนธรรม : กรณีทักษิณ**. กรุงเทพฯ : สำนักวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- อมรรัตน์ เทพกำปนาท. (2535). “**ความหมายแนวคิดและประเด็นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม**”. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.culture.go.th>